

Відгук

Отримав 24.05.2024р
Голова разової спеціалізованої ради

ДФ № 133.070

з.ек., проф. Рамський А.Ю

Голові спеціалізованої разової ради
ДФ 26.133.070 у Київському столичному
університеті імені Бориса Грінченка,
докторові економічних наук, професорові,
завідувачу кафедри фінансів Факультету
економіки та управління
РАМСЬКОМУ Андрію Юрійовичу

ВІДГУК

офіційного опонента **Жворонка Артура Віталійовича**, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри фінансів і кредиту Економічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на дисертацію **Руденко Валентини Сергіївни** «Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста», подану на здобуття доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка

Актуальність теми дисертаційної роботи та її зв'язок з напрямками науково-дослідних робіт

Дисертація Руденко В.С. присвячена розв'язанню комплексної проблеми розвитку соціальної підсистеми економічної безпеки міста. Завдяки поширенню процесу урбанізації розвиток міст прискорюється, міста займають все більш значиме місце у розвитку як національних економік так і світової економіки. Питання забезпечення економічної безпеки мешканців міст є актуальним як для кожного окремого мешканця міста так і для розвитку міста, як соціально-економічної системи. Соціальна складова економічної безпеки міста є багатоаспектною підсистемою, яка пов'язана із діяльністю людей, що робить її дослідження багатограним. Питання забезпечення соціальною безпекою економічної безпеки міста набуло особливої актуальності у воєнний час в Україні, під час якого відбулось багато негативних змін у житті мешканців міста та забезпечення їхньої економічної безпеки. Методичні підходи щодо кількісного та якісного виміру рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста є дискусійними у науковій літературі, тому авторський підхід Руденко В.С. до вирішення цього питання є актуальним і доречним для розвитку теорії та практики забезпечення економічної безпеки на рівні міста. Тема дисертації

Руденко В.С. «Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста» є актуальною.

Актуальність роботи Руденко В.С. підтверджується також зв'язком наукової спрямованості дисертаційного дослідження із науково-дослідною роботою кафедри фінансів та економіки Київського університету імені Бориса Грінченка «Розвиток економіки міста Києва в умовах євроінтеграції» (реєстраційний № 0118U001561). У межах цієї теми особисто авторкою запропоновані концептуальні засади діагностики економічної безпеки в частині розробки критеріїв соціально-економічної безпеки мешканців міста в умовах мирного та воєнного часу.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Обґрунтованість наукових положень базується на логіці дослідження і системному підході до аналізу і вирішення сформульованих в роботі завдань. Теоретичні положення, висновки та рекомендації, викладені в дисертаційній роботі та опубліковані дисертантом у наукових працях, повною мірою відповідають усім нормативним вимогам, що висуваються до подібного роду наукових досліджень. Належний рівень їх обґрунтованості забезпечується насамперед професійним вирішенням дисертантом наукових завдань та повною відповідністю предметної спрямованості дисертації спеціальності 051 Економіка. В свою чергу, сформульовані авторкою положення наукової новизни сповна відбивають його внесок у розвиток економічної науки та досліджувану проблематику.

Належна ступінь обґрунтованості дисертаційного дослідження забезпечується декількома системними чинниками: 1) вдалим визначенням об'єкту та предмету дослідження; 2) конкретною постановкою завдання; 3) використанням загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання; 4) продуманою логікою викладення дослідного матеріалу; 5) широтою й

різноманітністю опрацьованої джерельної бази, б) критичним аналізом офіційних та статистичних документів.

Мета дисертаційної роботи досягнута повною мірою завдяки використанню цілої низки методів наукового дослідження, а саме: аналізу та синтезу, монографічного, системного підходу, методу логічного узагальнення та систематизації, комплексного, трендового та статистичного аналізу, метод експертних оцінок, метод економіко-математичного моделювання та прогнозування.

Велика кількість та висока якість використаних джерел інформації, докладність їх аналізу створює передумови для забезпечення високого рівня обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

Наукова новизна дисертаційного дослідження

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та науковими публікаціями дисертантки дає змогу дійти висновку про досягнення її мети та вирішення авторкою конкретних поставлених завдань. Основні наукові положення сформульовані дисертантом самостійно та відбивають його особистий внесок у досліджувану проблематику.

Авторкою сформульовано висновки та пропозиції, що мають безумовну наукову новизну. Вони є теоретично обґрунтованими, що забезпечуються застосуванням раціональної сукупності сучасних загальнонаукових та спеціальних методів і прийомів наукового пізнання. Насамперед, наукова новизна дисертаційної роботи полягає у нижченаведених положеннях:

- вперше сформульований концептуальний підхід оцінювання стану у кількісному та якісному вимірах та прогнозування рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста, що дозволяє встановити поточний рівень соціальної підсистеми економічної безпеки міста та кожної її складової за допомогою розробленого методичного інструментарію та сформулювати прогноз подальших змін рівня соціальної складової економічної безпеки міста з метою прийняття управлінських рішень щодо підвищення або збереження рівня соціальної

підсистеми;

- удосконалено методичний підхід щодо зміни у мешканців міста пріоритетності критеріїв соціальної підсистеми економічної безпеки мешканців міста у мирний час та на початок війни в Україні, що дозволило виділити нові загрози соціальній підсистемі економічної безпеки міста, які потребують ідентифікації та прийняття по ним управлінських рішень з боку місцевої влади;

- удосконалено методичний підхід до виділення функціональних складових соціальної підсистеми економічної безпеки міста в площині соціальної забезпеченості мешканців міста: економічної, гуманітарної, комунікаційної, громадської, інноваційної, екологічної;

- удосконалено методичний інструментарій оцінювання стану у кількісному та якісному вимірах та прогнозування рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста за запропонованими етапами, який дозволив отримати оцінку рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста у вигляді інтегрального показника рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста на основі розрахованих значень групових та одиничних показників;

- отримало подальший розвиток визначення сутності, структури та змісту понять «система економічної безпеки міста», «соціальна підсистема економічної безпеки міста», що дозволило у подальшому сформулювати концепцію та розробити методичний інструментарій оцінювання стану у кількісному та якісному вимірах та прогнозування рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста;

- отримало подальший розвиток підхід до систематизації факторів, які впливають на зміни соціальної підсистеми економічної безпеки міста в межах кожної із виділених функціональних складових, що дозволило у подальшому сформулювати систему одиничних показників (індикаторів) для визначення кількісного рівня групових показників та інтегрального показника соціальної підсистеми економічної безпеки міста.

Можна зробити наступні висновки: за ступенем актуальності, новизни, а також обґрунтованістю та цінністю отриманих результатів дисертаційна робота має вагомe теоретичне і практичне значення.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

За результатами дисертаційного дослідження авторкою дисертації було опубліковано 19 наукових праць, зокрема 8 статей у наукових фахових виданнях України, (з них 4 у співавторстві), 1 стаття (у співавторстві) у науковому періодичному науковому виданні, проіндексованому у базі даних Web of Science, 10 публікацій апробаційного характеру, 9 тез доповіді та 1 підрозділ у колективній монографії (з них 6 у співавторстві).

Авторкою дотримані вимоги п. 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, щодо кількості публікацій, відповідності опублікованих результатів тим, що містяться у дисертації, апробації її основних положень.

Практичне значення результатів дослідження

Основні теоретичні висновки й науково-практичні рекомендації авторки впроваджені у діяльність Департаменту соціальної та ветеранської політики Київської міської державної адміністрації (КМДА), що підтверджено довідкою про впровадження. Результати дослідження використані при реалізації міжнародного наукового проекту за напрямом «Стратегії сталого розвитку територій в умовах посткризового відновлення» (довідка № 78/12 від 01.02.2021р.); при плануванні фінансово-економічної діяльності ГО «За комфортне життя» (довідка № 1711/01 від 17.11.2023 р.); при визначенні ключових стратегій для посилення соціальної безпеки громад та у організації діяльності ГО «Материнська любов» (довідка №08/12/22 від 23.12.2023р.).

Дотримання принципів академічної доброчесності

За результатами аналізу представлених матеріалів не встановлено фактів порушень академічної доброчесності. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, є достатньою.

Висновки та пропозиції, що викликають певні сумніви, зауваження на окремі суперечності, які можуть слугувати підґрунтям дискусії під час захисту дисертації

Позитивно оцінюючи актуальність дисертаційного дослідження, наукову новизну, обґрунтованість і достовірність висновків, високий теоретичний рівень і практичну значущість результатів, слід вказати на наявність певних зауважень і дискусійних положень.

1. У розділі 1, підрозділі 1.1 «Економічна сутність системи економічної безпеки міста та характеристик її складових» на с. 41 автор стверджує, що «у сучасній економіці міста немає окремої структури, яка б опікувалась моніторингом, діагностикою та станом економічної безпеки економіки міста в цілому», проте далі по тексту дисертації автором не запропоновано структуру, яка б могла виконувати зазначені функції.

2. На рис. 1.2, с. 44 тексту дисертації наведені фундаментальні принципи розвитку соціальної підсистеми економічної безпеки міста, проте в тексті дисертації немає обґрунтування позиції автора чому саме ці принципи прийняті до уваги і яким чином вони сприяють забезпеченню розвитку соціальної підсистеми економічної безпеки міста.

3. У підрозділі 1.3. «Законодавче забезпечення процесу розвитку соціальної підсистеми в системі забезпечення економічної безпеки міста» автор приділив багато уваги законодавчо-нормативним актам на рівні держави. Із тексту дисертації не зрозуміло, чи є достатнім нормативно-законодавче забезпечення соціальної складової економічної безпеки на рівні міста.

4. У підрозділі 2.1. «Методичний підхід до визначення динаміки статистичних даних за складовими соціальної підсистеми економічної безпеки міста» у табл. 2.1 автором визначені напрями аналізу статистичних даних за виділеними складовими соціальної підсистеми економічної безпеки міста, за якими потім у тексті розділу представлені результати дослідження. Підкреслюючи доречність такої структуризації проведення наукового дослідження, виникає запитання щодо коректності віднесення окремих елементів дослідження до тієї чи іншої складової соціальної підсистеми економічної безпеки міста. Наприклад, динаміку кількості благодійних організацій доречно було б віднести не до громадської складової, а до гуманітарної складової.

5. На основі отриманих результатів розрахунків у підрозділі 3.2 «Реалізація методичних основ проведення діагностики стану соціальної підсистеми економічної безпеки міста в розрізі виділених складових» кількісного та якісного значень інтегрального показника рівня соціальної підсистеми економічної безпеки міста та групових показників рівня складових доречно було б завершити цей підрозділ розробкою рекомендацій щодо підвищення рівня соціальної безпеки міста.

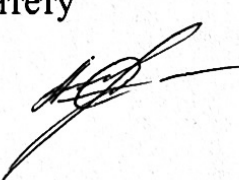
Водночас висловленні зауваження та пропозиції мають рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукового дослідження, яке в межах визначених мети та завдань є цілісним і ґрунтовним, а також не применшують наукової новизни та практичної цінності отриманих результатів, які є обґрунтованими і достовірними.

Загальна оцінка роботи та її відповідність встановленим вимогам

Дисертація Руденко Валентини Сергіївни «Розвиток соціальної підсистеми економічної безпеки міста» є завершеним, самостійно виконаним та логічно побудованим науковим дослідженням. Дисертація підготовлена на високому науково-теоретичному рівні, а здійснений науковий пошук заслуговує на повагу і підтримку.

Актуальність, наукова новизна, теоретична і практична значущість дисертаційної роботи, а також належний ступінь обґрунтованості у ній висновків і рекомендацій засвідчують високий рівень професійної кваліфікації і наукову зрілість дисертанта, а опубліковані ним наукові праці повною мірою відбивають основні положення дисертації. Виходячи з викладеного, вважаю, що за своїм змістом, структурою та оформленням рецензована дисертація повною мірою відповідає нормативним вимогам викладеним у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а відтак, її авторка – Руденко Валентина Сергіївна – заслуговує на присудження наукового ступеня доктор філософії за спеціальністю 051 Економіка.

Офіційний опонент:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Економічного факультету
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича,
кандидат економічних наук, доцент

Артур ЖАВОРОНОК

